

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **R. M.**, bývajúcí v B., zastúpený Mgr. E. Š., advokátom v B., proti žalovanému : **S.**, so sídlom P., **o náhradu škody vo výške 455 000,- Sk s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 8 C 7/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11.marca 2008 sp. zn. 16 Co 28/2008,

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. marca 2008 sp . zn. 16 Co 28/2008 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 4. decembra 2007 č.k. 8 C 7/2007-170 (v poradí druhým – pozn. dovolacieho súdu) uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi istinu 455 000,- Sk v lehote troch dní od dňa právoplatnosti rozhodnutia. Zároveň uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 133 095,- Sk na účet právneho zástupcu žalobcu Mgr. E. Š.. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že o právnom základe pohľadávky rozhodol podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalovaný ako právnická osoba mal doručiť žalobcovi zásielku do vlastných rúk. Žalovaný prostredníctvom svojich pracovníkov doručil zásielku určenú do vlastných rúk inej fyzickej osobe než je žalobca. Žalovaný podľa § 1 a § 2 zákona č. 222/1946 Zb. bol v čase doručovania výlučným nositeľom práv dopravovať otvorené alebo uzavreté písomnosti určitým adresátom a to na základe poštovej výhrady. Zásielku určenú do vlastných rúk žalobcu žalovaný na doručenie od odosielateľa V. prevzal ale adresátovi – žalobcovi nedoručil. Neurobil tak a neoznámil závalu v doručení ani v rámci reklamácie doručovania tejto zásielky. V dôsledku toho, že žalovaný porušil svoju zákonnú povinnosť doručiť

zásielku do vlastných rúk žalobcu v priamej príčinnej súvislosti s týmto porušením bolo voči žalobcovi začaté konanie, v ktorom dostal zákaz nakladania so svojim majetkom. V dôsledku zákazu nakladania s majetkom žalobca potom nemohol dodržať svoje záväzky zo zmluvy o budúcej zmluve a v dôsledku nedodržania záväzkov zo zmluvy o budúcej zmluve mu vznikla škoda (náhrada škody svedkovi H.), ktorej náhradu si neuplatnil v tomto konaní a ďalším preukázaným dôsledkom je, že žalobca neuzavrel v zmluve o budúcej zmluve dohodnutú nájomnú zmluvu a tým mu vznikla majetková ujma spočívajúca v tom, že žalobca po dobu 10 rokov nepoberal nájomné. V tomto prípade sa žalobca domáha náhrady z titulu ušlého majetkového prospechu. Za týchto okolností predmetom náhrady škody nie je skutočná škoda, teda to, čo z majetku poškodeného žalobcu odišlo, ale v peniazoch vyjadriteľná ujma, ktorá spočíva v tom, že zavinením žalovaného nedôjde na strane žalobcu k očakávanému zväčšeniu majetkového stavu žalobcu. Uvedené skutočnosti viedli súd k tomu, aby žalobe vyhovel a žalovaného zaviazal na zaplatenie náhrady škody v zmysle § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka vo výške uplatnenej žalobou.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 11. marca 2008 č.k. 16 Co 28/2008-209 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh zamietol. Zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému trovy prvostupňového konania vo výške 54 600,- Sk do troch dní a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa právny základ pohľadávky posúdil podľa ustanovenia § 415 a 417 Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že žalovaný tým, že žalobcovi nedoručil platobné výmery nespôsobil a ani spôsobiť nemohol škodu, keď táto nie je ničím ani preukázaná a odôvodnená. Ak by si totiž žalobca splnil svoje povinnosti zákonne, a zaplatil odvody Všeobecnej zdravotnej poisťovni podľa výmerov z roku 1998 nebolo by došlo k začatiu exekučného konania. Bolo by preto v rozpore s ustanovením § 307 a s dobrými mravmi aby žalobcovi, ak si nesplnil svoje zákonné povinnosti, neplatil zdravotné odvody (o čom vedel), ani nepožiadal Mesto B. o vydanie zmluvy a nevyužil zákonné podmienky, ako sú námietky voči oznámeniu o začatí exekúcie, bol povinný žalovaný zaplatiť akúkoľvek škodu, keby aj bola žalobcovi vznikla.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním, ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 238 ods. 1 O.s.p. a dôvodnosť ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie. Poukázal na to, že žalovaný ako právnická osoba mal doručiť

žalobcovi zásielku do vlastných rúk. Žalovaný doručil zásielku určenú do vlastných rúk inej osobe, ako je žalobca, čo bolo v konaní jednoznačne preukázané a dokonca ani krajský súd o uvedenej skutočnosti nepochybuje. Žalovaný zároveň ani svoje pochybenie neoznámil v rámci reklamácie doručovania zásielky. V dôsledku toho, že žalovaný porušil svoju zákonnú povinnosť doručiť zásielku do vlastných rúk žalobcu a v priamej príčinnej súvislosti s týmto porušením bolo voči žalobcovi začaté exekučné konanie, v ktorom dostal zákaz nakladania so svojim majetkom. V dôsledku zákazu nakladania s majetkom nemohol žalobca dodržať záväzky zo zmluvy o budúcej zmluve a v dôsledku nedodržania záväzku mu vznikla majetková ujma spočívajúca v tom, že počas desať rokov nepoberal od nájomcu nájomné, pričom jediným dôvodom neuzavretia zmluvy boli vyššie spomínané skutočnosti na strane žalobcu. Má za to, že odvolací súd neposudzoval vec z hľadiska objektívnej zodpovednosti škodcu ale z pohľadu ochrany monopolnej inštitúcie, flagrantne porušujúcej svoje zákonom zverenú povinnosť.

Žalovaný vo svojom vyjadrení sa stotožnil s právnymi závermi odvolacieho súdu s tým, že považuje dovolanie podané žalobcom za nedôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Existenciu vád konania v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/, b/ O.s.p. dovolateľ nenamietal a vady uvedenej povahy nevyšli najavo v dovolacom konaní.

Dovolateľ namieta, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

Podľa § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

Predpokladom vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka je protiprávny úkon, t.j. konanie, ktoré je v rozpore s objektívnym právom (s právnym poriadkom), ďalej existencia škody (majetková ujma) a príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním škodcu a vznikom škody. Ak boli tieto predpoklady zodpovednosti poškodeným preukázané, zavinenie sa predpokladá, avšak za podmienok ustanovenia § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka sa škodca môže zodpovednosti zbaviť.

Porušením právnej povinnosti je chápaný objektívne vzniklý rozpor medzi tým, ako právnická (fyzická) osoba skutočne konala (prípadne opomenula konať) a tým, ako konať mala, aby spĺňala povinnosť ukladanú jej právnym predpisom, či inou právnou skutočnosťou. Protiprávne konanie musí byť poškodeným preukázané, rovnako ako vznik škody a príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi porušením právnej povinnosti ako príčinou a škodou a jej rozsahom ako následkom týchto príčin.

Podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa uhrádza skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

Pojem škody je definovaný tak, že ide o ujmu, ktorá nastala (prejavuje sa) v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentom, t.j. peniazmi. Ušlým ziskom sa rozumie ujma spočívajúca v tom, že u poškodeného nedôjde v dôsledku škodnej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, hoci sa to dalo očakávať s ohľadom na pravidelný beh vecí.

Príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi protiprávnym konaním škodcu a vznikom škody, v právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi protiprávnym konaním škodcu a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). Príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (porovnaj R 7/1979).

V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčin a súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušený; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.

Zavinenie je v právnej teórii i praxi chápané ako psychický vzťah škodcu k vlastnému konaniu, ktoré sa prieči objektívnemu právu, a ku škode ako protiprávnemu výsledku tohto konania. Oslobodenie zo zavinenia v zmysle ustanovenia § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka potom znamená, že škodca pri splnení predpokladov všeobecnej zodpovednosti za

škodu musí preukázať, že škodu nezavinil (vyvinenie alebo exkulpácia), t.j. musí preukázať okolnosti, z ktorých možno spoľahlivo usudzovať o tom, že škode vzniknutej porušením právnej povinnosti nebolo možné zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré na ňom bolo možné – objektívne posudzované – za daných okolností konkrétneho prípadu požadovať.

V danej veci je uplatnený nárok na náhradu škody, pričom zodpovednosť žalovaného je odôvodnená z toho, že prostredníctvom svojich pracovníkov doručil zásielku určenú do vlastných rúk inej fyzickej osobe než je žalobca, neurobil tak a neoznámil závalu v doručení ani v rámci reklamácie doručovania tejto zásielky a v príčinnej súvislosti s týmto porušením bolo voči žalobcovi začaté exekučné konanie, v ktorom dostal zákaz nakladania so svojim majetkom a v dôsledku zákazu nakladania s majetkom žalobca nemohol dodržať svoje záväzky zo zmluvy o budúcej zmluve a spôsobil tak žalobcovi škodu vo forme ušlého zisku predpokladaného na základe zmluvy o budúcej zmluve uzavretej medzi žalobcom a pánom H. (§ 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka) dňa 2.9.1998.

Zamietavé rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza zo záveru, že právne posúdenie nároku žalobcu súdom prvého stupňa podľa ustanovenia § 420 ods. 1 OZ nie je správne. Citujúc ustanovenia § 415 a 417 ods. 1 OZ odvolací súd uzavrel, že ak by si žalobca splnil svoje zákonné povinnosti (zaplatil odvody do zdravotného poistenia), nebolo by došlo k začatiu exekučného konania. Bolo by preto v rozpore s § 307 a dobrými mravmi, aby bol žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi akúkoľvek škodu aj keby bola žalobcovi vznikla. V tejto súvislosti uviedol, že výška škody nie je ničím preukázaná a odôvodnená. Takýto záver odvolacieho súdu však nemožno považovať za správny.

Na rozdiel od odvolacieho súdu má dovolací súd za to, že hmotnoprávne je potrebné posúdiť nárok žalobcu podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je potrebné skúmať predpoklady vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka a to protiprávny úkon, existenciu škody, príčinnú súvislosť medzi protiprávnym konaním škodcu a vznikom škody ako aj zavinenie, ktoré dovolací súd obsahovo vymedzil vyššie. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi protiprávnym konaním škodcu a vznikom škody (v danom prípade je to ušlý zisk).

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolaním napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bola žaloba zamietnutá, spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené svojim uznesením (§ 243b ods. 4 O.s.p.) zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. októbra 2009

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: